

1. října 1919, na jejímž základě za povolení exekuce jest žádáno, ježto její vykonatelnost potvrzena jest toliko jedním ze tří rozhodčích na výroku podepsaných.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolací stížnosti.

Důvody:

Usnesení rekursního soudu opřeno jest o důvody, jež zcela hoví zákonu a vývody dovolacího rekursu nikterak nejsou vyvráceny. Stačí proto podotknouti toto: Exekučními tituly jsou spisy a listiny, vypočtené v § 1 ex. ř., mimo jiné tudíž dle čís. 16 nálezy rozhodčí a rozhodčích soudů. Nutno proto k návrhu na povolení exekuce připojiti nález v písemném vyhotovení. Jakým formálním náležitostem musí tento exekuční titul vyhovovati, stanoveno v § 592, odstavce druhý, a § 594, odstavec druhý, c. ř. s. Vyhledává se jednak, by vyhotovení nálezu bylo podepsáno všemi členy rozhodčího soudu (§ 598 c. ř. s.), jednak by na vyhotovení tom byla členy a to, jak rekursní soud správně dolíčil, všemi členy rozhodčího soudu potvrzena právomoc a vykonatelnost nálezu. Nevykazuje-li vyhotovení oné náležitosti, jest nález bezúčinným a nemůže býti základem exekuce, postrádá-li posléz řečené náležitosti, není vykonatelným, poněvadž právomoc a vykonatelnost nálezu musí osvědčena býti právě tak, jak to zákon předpisuje.

Čís. 408.

Rozhodovati o nároku propachtovatele proti pachtěři zabraného, státem však dosud nepřevzatého statku, opírajícím se o ustanovení pachtovní smlouvy, dle níž pachtěř jest při skončení pachtu povinen, by živé příslušenství statku propachtovateli ke koupì nabídl a v ujednané ceně přenechal, není povolán pozemkový úřad, nýbrž řádný soud.

Věcně příslušným pro spor o tomto nároku jest soud okresní (§ 49 čís. 5 j. n.).

(Rozh. ze dne 10. února 1920, R I 67/20.)

Proti žalobě, podané u okresního soudu a oceněné na 50.000 K, jíž do-
máhal se propachtovatel dvora, nyní dle zákona ze dne 16. dubna 1919,
čís. 215 sb. z. a n. zabraného, avšak dosud státem nepřevzatého, by bylo
uznáno právem, že žalovaný pachtýř jest povinen dodržeti čl. XI. smlouvy
pachtovní, jenž mu ukládá, by veškerý ve dvoře se nalézající dobytek
a brav při skončení pachtu žalobci za běžnou cenu ku koupì nabídl a jenž
mu zakazuje, tento živý inventář jinam odvésti a někomu jinému pro-
dati, vznesl žalovaný námitku nepřípustnosti pořadu práva a nepřisluš-
nosti soudu. Procesní soud první stolice, nezabývav se námit-
kou první, vyhověl námitce druhé a odmítl žalobu v podstatě z těchto
důvodů: Úmluva, o níž žaloba se opírá, jest pouhou smlouvou před-
chozí, pouhé ius optionis žalobcovo, zavazující žalovaného, by tři měsíce
před skončením pachtu nabídl žalobci ke koupì živé příslušenství na
dvoře se nacházející. Nelze upříti, že poměr pachtovní je příčinou této
úmluvy, do pachtovní smlouvy zařaděné, nelze však přehlédnouti, že po-

měr pachtovní a smlouva pachtovní nejsou základem této úmluvy. Jedná se tu o úmluvu samostatnou, která souvisí s pachtovní smlouvou pouze tou nahodilostí, že ji strany zařadily do smlouvy pachtovní a vedle této smlouvy mohla by býti uzavřena zcela samostatně a na smlouvě pachtovní nezávisle. Rekursní soud obě námitky zamítl. Důvody: O námitce nepřipustnosti pořadu práva soudce první stolice vůbec nerozhodl. Poněvadž však dle § 42 j. n. k této námitce dlužno přihlížeti v každém období řízení, jest se rekursnímu soudu, ač v tomto směru stížnost podána není, i touto námitkou zabývati. Žalovaný opírá námitku tu o ustanovení §§ 1 a 7 zákona ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n. a o ustanovení §§ 5 a 7, odstavec třetí a pátý, zákona ze dne 11. června 1919, čís. 330 sb. z. a n. Leč všechna tato ustanovení upravují pouze poměr státu k zabranému majetku pozemkovému a nelze jich použití na poměr pachtovní. Práva velkostatkářů jsou sice těmito ustanoveními obmezena, leč tím není nijak dotčen poměr pachtovní ani smlouva pachtovní, ze které se odvozuje soukromý nárok žalobní. Z těchto ustanovení nelze souditi, že by byl v tomto případě pořad práva vyloučen. Jest proto námitka nepřipustnosti pořadu práva neodůvodněna. Stejně neodůvodněnou jest námitka nepřislušnosti soudu. Žalobce odvozuje žalobní nárok ze smlouvy pachtovní z roku 1908, zejména z ustanovení článku XI. téže smlouvy, dle kterého pachtýř je povinen držiteli svěřenského statku živý fundus instruktus nejméně 3 měsíce před projitím doby pachtovní ku koupi nabídnouti. Jedině to jest předmětem žaloby. Jest proto jasno, že žaloba, opírající se o tuto smlouvu pachtovní a domáhající se splnění její, jest žalobou ze smlouvy pachtovní. Výklad prvního soudce, že jedná se zde o smlouvu předchozí, tudíž o samostatnou smlouvu, která teprve v budoucnosti na základě nabídky ze smlouvy pachtovní má býti uzavřena, je nesprávným. Taková úmluva není předmětem této žaloby. Dle § 49, čís. 5 j. n. náležejí všecky rozepře ze smluv pachtovních, pokud netýkají se ani jsoucnosti takové smlouvy ani placení činže bez ohledu na cenu sporného předmětu, na soud okresní. A poněvadž žaloba, o niž jde, jest žalobou z pachtovní smlouvy, jest k projednání této žaloby příslušným okresní soud, v jehož obvodu jest propachtovaný statek.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatel sice uvádí, že, pokud se tkne námitky nepřipustnosti pořadu práva, nezdůrazňoval zvláště této námitky u vědomí, že není přímého v tom směru ustanovení, ale přece se domnívá, že pořad práva vyloučen jest proto, že prý jedině úřad pozemkový jest příslušným, by rozhodoval, komu má připadnouti dobytek ze dvora. Domněnka ta jest mylná. Obor působnosti pozemkového úřadu jest v §§ 5 až 7 zákona ze dne 11. června 1919, čís. 330 sb. z. a n. přesně vymezen. Ze žádného z těchto ustanovení nelze odvoditi, že by příslušelo pozemkovému úřadu rozhodovati o otázce zde sporné, zdali žalovaní jsou podle odstavce XI. pachtovní smlouvy ze dne 2. ledna (15. března) 1908 povinni, nabídnouti žalobci ke koupi a prodati mu za běžnou cenu veškeré živé příslušenství pachtovaného dvora, jak v žalobě jest uvedeno. Ani z § 7, čís. 5 dotčeného zákona, jehož stě-

žovatelé se dovolávají, příslušnost pozemkového úřadu nevyplývá. Náležít pozemkovému úřadu podle tohoto článku zákona pouze stanoviti, pokud živý a mrtvý inventář má býti odevzdán v e s m y s l u § 12 z á b o r o v é h o z á k o n a ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n., k němuž výslovně jest poukázáno. Tento § 12 však nařizuje, že při převzetí zabraného majetku státem jsou vlastníci živého a mrtvého zařízení, jež dosud sloužilo hospodaření na převzatém majetku, povinni prodati za plnou cenu poměrnou část tohoto zařízení státu. Tedy teprve, až dojde kdysi k převzetí dvora státem, ustanoví úřad pozemkový, pokud živé a mrtvé zařízení, které v t é d o b ě t u bude, má státu úplatně býti odevzdáno. To však nikterak nevyklučuje, že dokud dvůr ten není státem převzat, živý inventář odstupujícím pachtýřem může býti prodán pachtýři nastupujícím po případě vlastníku dvora, chce-li tento sám na něm hospodařiti. V té příčině nepřisluší nyní pozemkovému úřadu žádná ingerence. Z §§ 5, 6 a 7 zákona ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n., podle kterých zábořem velkého majetku pozemkového nabývá Československá republika práva, přejímati a přidělovati zabraný majetek; — osoby, které podle práva občanského jsou oprávněny hospodařiti na zabraném majetku, pokud nebude státem převzat, napříště jsou povinny, hospodařiti na něm řádně; — a zcizení, pronájem zabraného majetku, jeho zavazení a dělení vyžaduje úředního souhlasu a nemá bez něho proti státu právních následků; — jakož i z § 7 čís. 2 zákona ze dne 11. června 1919, čís. 330 sb. z. a n., dle něhož náleží pozemkovému úřadu, dozírati na řádné hospodaření na majetku zabraném ale dosud nepřevzatém; — konečně z nařízení ze dne 18. června 1919, čís. 341 sb. z. a n. o zabezpečení řádného hospodaření na hospodářských a lesních statech — rovněž nelze ničeho vyvoditi pro stanovisko stěžovatele, kdyžť ustanovení ta, jak správně vytkl soud rekursní, upravují pouze veřejnoprávní poměr mezi státem a uživateli majetku pozemkového, ale netýkají se poměru pachtovního, z něhož jest odvozován soukromoprávní nárok žalobní. Nelze tudíž důvodně tvrditi, že by byl vyloučen pořad práva pro nárok žalobou vymáhaný. Ustanovení § 18 zákona ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n. nevádí, poněvadž nejde o z c i z e n í inventáře k zabranému pozemkovému majetku náležejícího, nýbrž o z í s k á n í inventáře pro zabraný majetek pozemkový.

Co do namítané nepřislušnosti dovolaného soudu okresního připomíná se toto: Odstavec XI. smlouvy pachtovní ze dne 2. ledna (15. března) 1908 jedná o závazcích pachtýře při skončení nebo zrušení poměru pachtovního a stanoví, že pachtýři přináležejí zejména tyto povinnosti . . . c) . . . nabídnouti straně propachtující alespoň tři měsíce před uplynutím lhůty pachtovní ke koupi jsoucí tu živý a mrtvý inventář, a pachtýř jest teprve tehdy oprávněn, v posledním měsíci doby pachtovní odvésti jej nebo jinam jej prodati, nedohodl-li se propachtovatel nebo nástupce v pachtu během posledních 14 dní druhého měsíce před uplynutím doby pachtovní s pachtýřem o převzetí inventáře. Ne jen podle doslovu, nýbrž i podle zřejmého úmyslu stran jest patrné, že toto ustanovení není v pouhé nahodilé souvislosti se smlouvou pachtovní, nýbrž že jest naopak nerozlučnou a podstatnou její součástí, následkem čehož i práva pro propachtovatele a závazky pro pachtýře, z něho plynoucí, jsou podstatnou částí práv a závazků z poměru pachtovního. Domáhá-li se tedy propachtovatel před uplynutím doby pachtovní plnění závazku pachtýři oním ustanovením pach-

tovní smlouvy uloženého, domáhá se plnění ze smlouvy pachtovní a jde o spor ze smlouvy pachtovní, jež projednati a rozhodnouti — ježto se nejedná ani o existenci smlouvy pachtovní ani o placení pachtovného — podle § 49 čís. 5 j. n. povolán jest soud okresní. Neprávem stěžovatel pohřešuje tu oné naléhavosti, která pohnula zákonodárce k tomu, že přikázal spory ze smluv nájemních a pachtovních okresním soudům. Otázka, zda po skončení poměru pachtovního propachtovatel nebo nastupující pachtýř převezme inventář dosavadního pachtýře, nebo zda tento může volně s ním disponovati, jest pro obě strany naléhavá, poněvadž na jejím zodpovědění závisí neodkladná opatření v příčině inventáře k hospodaření potřebného. Naléhavost ta pak dostatečně odůvodňuje požadavek, by dotčená otázka byla řešena v jednodušším a rychlejším řízení před soudem okresním. Z těchto úvah podává se příslušnost soudu okresního.

Čís. 409.

Stoupnou-li výrobní náklady nepředvídatelně do té míry, že dodání zboží za cenu smlouvenou by přivedlo hospodářskou zkázu dodavatele, jest tento pro naprostou nemožnost plnění osvobozen od dodávacího závazku.

(Rozh. ze dne 10. února 1920, Rv I 30/20.)

Dne 8. prosince 1916 umluvil žalobce, obchodník, se žalovaným, majitelem cihelny, že mu žalovaný během roku 1917 dodá větší množství tašek, soustavy Steinbrück po 74 K za 1000 kusů franco ve vagonu na stanici. Ježto žalovaný dodací povinnosti nevyhověl, domáhal se žalobce dodávky cihel, po případě náhrady interese. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Právem namítá žalovaný nemožnost plnění. Výslechem znalce bylo zjištěno: Prodejní cena tašek falcovek činila na jaře 1917 loco cihelna 180—200 K, v tomto případě však měly tašky býti dodány na nádraží v B. vzdálené asi 2 hodiny, a naloženy do vagonů. Dodávka na nádraží vyžaduje značného nákladu na povozy a kromě toho jest potřebí k nakládání tašek do vagonů spolehlivých dělníků, kterým se musí také dobře zaplatiti, neboť nakládání musí býti pečlivě provedeno, by se falce nepoškodily, zvláště když zboží mělo jíti až do Haliče. Na jeden vůz lze naložiti nejvýše 500 kusů tašek, poněvadž tašky jsou choulostivější na rozbití, při vzdálenosti 2hodinové cesty lze vykonati denně nejvýše tři řůry, a za jeden povoz jest přiměřená náhrada 60 K. Za těchto poměrů byla přiměřená cena 1000 kusů tašek z jara 1917 loco cihelna 180—200 K, s dodáním na nádraží a uložení do vagonů 220—240 K, v létě 1917, ježto ceny téměř každého měsíce stoupaly následkem cen uhlí a mzdy a malé výkonnosti cihelen, loco cihelna 220—260 K a s dodáním do vagonu 260—280 K a na podzim 1917 loco cihelna 240 K a s dodáním do vagonu 300—320 K. V roce 1918 stoupily od května ceny loco cihelna na 400 K a s dodáním na dráhu a naložením do vagonu na 500 až 520 K, kdežto v roce 1919 byla stanovena již maximální cena 700 K na 1000 tažených falcových tašek, při čemž stanovení výloh spojených s dodáním a naložením ponecháno dohodě stran. Při vzdálenosti 2 hodin cesty a při osmihodinové